

Valtioneuvoston asetus

kansallisten kasvintuotannon tukien ja kotieläintukien valvonnasta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) sekä tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (1334/2022) 20 §:n 8 momentin ja 22 §:n 3 momentin nojalla:

1 luku

Soveltamisala ja määritelmät

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään seuraavien maa- ja puutarhatalouden kansallisten tukien tarkastuksista, paikan päällä tehtävästä valvonnasta sekä tukiin sovellettavista vähennyksistä ja seuraamuksista:

- 1) kasvintuotannon tuet;
- 2) kotieläintalouden tuet;
- 3) sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotettu tuki;
- 4) mehiläistalouden pesäkohtainen tuki.

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) *eläinrekisterillä* tarttuvista eläintaudeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta (”eläinterveyssäännöstö”) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429, jäljempänä *eläinterveyssäännöstö*, 109 artiklan 1 kohdan a tai b alakohdan ja eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain (1069/2021) 30 §:n mukaista rekisteriä;
- 2) *pitopaikan kirjanpidolla* eläinterveyssäännöstön 102 artiklassa ja eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain 7 §:ssä tarkoitettua tietojen kirjaamis- ja säilyttämisvelvollisuutta;
- 3) *maidon suoramyynnillä* tuottajan suorittamaa maidon myyntiä tai siirtoa suoraan kuluttajalle sekä tuottajan suorittamaa muiden maitotuotteiden myyntiä tai siirtoa.

2 luku

Tarkastuksia ja valvontaa koskevat yleiset säännökset

3 §

Hakemuksen hallinnollisesta tarkastamisesta

Peruslohkon hallinnan tarkastamiseen sovelletaan, mitä Euroopan unionin rahoittamien pinta-alaperusteisten sekä eräiden muiden tukien toimeenpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen (134/2023) 5 §:ssä säädetään.

Maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001), jäljempänä *tukilaki*, 3 §:n 5 momentissa säädettyjen nuorille viljelijöille tarkoitettujen tukien myöntämisen edellytykset tarkastetaan soveltaen, mitä 1 momentissa mainitun asetuksen 6 §:ssä säädetään.

Hampun viljelyyn ilmoitettujen alojen osalta sovelletaan, mitä 1 momentissa mainitun asetuksen 8 §:ssä säädetään.

Peruslohkon pinta-alan päivittämiseen peltolohkokisteriin sovelletaan, mitä 1 momentissa mainitun asetuksen 11 §:ssä säädetään.

Kuttujen maidontuotantoa koskevien edellytysten täytyminen tarkastetaan hallinnollisesti. Jos tuenhakija ei toimita toimivaltaiselle viranomaiselle tukiehtojen mukaisia tietoja tai asiakirjoja, tukea ei makseta.

4 §

Paikan päällä tehtävien valvontojen vuosittainen vähimmäismäärä

Kansallista kasvintuotannon tukea hakeneista maataloista on valvottava vähintään yksi prosentti paikan päällä tehtävin tarkastuksin.

Kansallista kotieläintukea naudoista hakeneista tiloista on valvottava vähintään kolme prosenttia. Uuhista ja kutuista kansallista kotieläintukea hakeneista maataloista on valvottava vähintään kolme prosenttia.

Tuotannosta irrotettua sika- ja siipikarjatalouden tukea hakeneista maataloista on valvottava vähintään yksi prosentti.

Mehiläistalouden kansallista pesäkohtaista tukea hakeneista hakijoista on valvottava vähintään kolme prosenttia.

Maidon tuotantotukea hakeneista maidontuottajista on valvottava maidon suoramyynnin osalta vähintään kolme prosenttia tuenhakijoista.

5 §

Valvontakohteiden otoksen valinta

Paikan päällä tehtävien valvontojen otoksessa käytetään satunnaisotantaa taikka satunnaisotantaa ja painotettua otantaa.

6 §

Tuen myöntämisen edellytysten tarkastaminen

Tuen myöntämisen edellytysten täytyminen tarkastetaan osana yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta

annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2116 65 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua yhdenmukaistettua järjestelmää.

Tarkastukseen valitut maatilat tarkastetaan pinta-alaperusteisten kasvintuotannon tukien osalta noudattaen, mitä Euroopan unionin rahoittamien pinta-alaperusteisten sekä eräiden muiden tukien toimeenpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen 15 §:n 4 ja 5 momentissa, 16 §:ssä, 18 §:n 2 momentissa ja 20—22 §:ssä säädetään. Tarkastukseen valitut maatilat tarkastetaan kotieläintukien osalta noudattaen, mitä Euroopan unionin rahoittamien eläintukien toimeenpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen (79/2023) 14 §:n 1—4 momentissa sekä 22 ja 23 §:ssä säädetään.

Paikan päällä tehtävässä valvonnassa tarkastetaan valvonnan ilmoitushetken tai, jos valvonnasta ei ilmoiteta etukäteen, valvonnan aloitushetken mukaiset tiedot tukihakemuksella ja ruokahallinnon tietovarannossa.

3 luku

Kasvintuotannon tukien valvonta

7 §

Kasvintuotannon tukien myöntämisen edellytysten tarkastaminen

Valvonnassa on tarkastettava kasvintuotannon tukien myöntämisen edellytysten täyttyminen. Valvonnassa tarkastetaan, että maatilalla on noudatettu tukilain nojalla annetuissa säännöksissä määritellyjä ympäristöehtoja sekä paikkakunnan tuotanto-olosuhteet huomioon ottavaa tuotantotapaa.

Valvonnassa tarkastetaan eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (77/2023) säädetyt tuen myöntämisen yleiset edellytykset.

8 §

Pinta-alamonitoroinnin tulosten huomioiminen kasvintuotannon tuissa

Tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (1334/2022) 21 §:ssä tarkoitetun pinta-alamonitoroinnin tulokset virheellisistä lohkoista huomioidaan kasvintuotannon tukien laskemisessa. Jos lohko on virheellinen maatalousmaan tai maataloustoiminnan edellytysten täyttymisen osalta, se hylätään kasvintuotannon tuissa. Jos lohko on virheellinen muun tukiehdon noudattamatta jättämisen osalta, pinta-alamonitoroinnin tulos virheellisestä lohkoista huomioidaan kasvintuotannon tuessa, jos kyseisen tukiehdon täyttymisellä on vaikutusta myönnettävään tai maksettavaan tukeen.

9 §

Hampun valvonta

Paikan päällä tehtävässä valvonnassa tarkastetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2115 täydentämisestä lisävaatimuksilla eräille tukitoimintatyypeille, jotka jäsenvaltiot täsmentävät mainitun asetuksen mukaisissa, vuosia 2023—2027 koskevissa YMP:n strategiasuunnitelmissaan, sekä säännöillä, jotka koskevat hyvää maatalous- ja ympäristökuntoa koskevassa toimenpidevaatimuksessa (GAEC-toimenpidevaatimus) 1 mainittua osuutta annetun

komission delegoidun asetuksen (EU) 2022/126 2 ja 5 artiklassa säädettyjen edellytysten täyttyminen. Valvonnassa määritetään hampun tuotannon viljelyala ja tarkastetaan, että kasvulohko on viljelty kauttaaltaan tukeen oikeuttavalla hampulajikkeella.

4 luku

Kotieläintukien ja eräiden muiden tukien valvonta

10 §

Kotieläintukien myöntämisen edellytysten tarkastaminen

Kansallisten kotieläintukien valvonnassa on tarkastettava kotieläintukien myöntämisen edellytysten täyttyminen. Valvonnassa on tarkastettava eläinmäärä sekä eläinten tukikelpoisuus. Valvonnassa on tarkastettava, että maatilalla on noudatettu tukilain nojalla annetuissa säännöksissä määriteltyä tuen perusteena olevalle eläinlajille tavanomaista tuotantotapaa.

11 §

Naudat

Valvonnassa tarkastetaan, että naudat on tunnistettu ja rekisteröity tukiehtojen mukaisesti. Valvonnassa tarkastetaan, että eläimet ovat ilmoitetussa pitopaikassa ja täyttävät eläimen tukikelpoisuutta koskevat tukiehdot. Nauta on hylättävä valvonnassa, jos sitä ei ole tunnistettu tai rekisteröity tukiehtojen mukaisesti tai se ei täytä muita tuen myöntämisen edellytyksiä.

Jos eläinrekisterin tai pitopaikan kirjanpidon mukaan maatilalla olevaa nautaa ei voida valvonnassa todeta eikä tukea hakenut esitä valvonnassa kirjallista näyttöä naudan tunnistamisen ja rekisteröinnin ilmoitusaikojen noudattamisesta, nauta hylätään.

12 §

Uuhet ja kutut

Valvonnassa tarkastetaan, että uuhet ja kutut on tunnistettu ja rekisteröity tukiehtojen mukaisesti. Valvonnassa tarkastetaan, että eläimet ovat ilmoitetussa pitopaikassa ja täyttävät eläimen tukikelpoisuutta koskevat tukiehdot. Uuhi tai kuttu on hylättävä valvonnassa, jos sitä ei ole tunnistettu tai rekisteröity tukiehtojen mukaisesti tai se ei täytä muita tuen myöntämisen edellytyksiä.

Jos eläinrekisterin tai pitopaikan kirjanpidon mukaan maatilalla olevaa uuhta tai kuttua ei voida valvonnassa todeta eikä tukea hakenut esitä valvonnassa kirjallista näyttöä uuhien tai kuttujen tunnistamisen ja rekisteröinnin ilmoitusaikojen noudattamisesta, uuhi tai kuttu hylätään.

13 §

Sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotetun tuen valvonta

Sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotetun tuen valvonnassa on tarkastettava tukilain 10 e §:ssä ja sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotetusta tuesta annetun valtioneuvoston asetuksen (759/2008) 10 §:ssä säädetyt eläintiheyttä ja kotieläintilaa koskevat edellytykset.

Valvonnassa on tarkastettava, että maatilalla on pidetty kirjaa eläintiheyslaskennan perusteena olevista sioista ja siipikarjasta tukilain nojalla annettujen säännösten mukaisesti. Lisäksi on tarkastettava eläinterveyssäännösten 109 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain 30 §:ssä tarkoitetun sikarekisterin eläinmääräilmoitukset. Valvonnassa todetuksi eläinmääräksi katsotaan siipikarjan osalta pitopaikan kirjanpidon mukainen määrä ja sikojen osalta pitopaikan kirjanpidon tai sikarekisterin mukainen määrä sen mukaan kumpi näistä on pienempi.

14 §

Mehiläistalouden kansallisen pesäkohtaisen tuen valvonta

Mehiläistalouden kansallisen pesäkohtaisen tuen paikan päällä tehtävässä valvonnassa tarkastetaan hakemuksella ilmoitettujen mehiläisyhteiskuntien määrä ja tukiehtojen noudattaminen.

Tuenhakijan mehiläisyhteiskuntien tarkastus voidaan rajoittaa otokseen, jonka suuruus on vähintään puolet niistä mehiläisyhteiskunnista, joista tukea on haettu. Otoksen ei kuitenkaan tarvitse ylittää 100 mehiläisyhteiskuntaa. Jos otoksen perusteella tehdyssä tarkastuksessa havaitaan, että yli kymmenen prosenttia mehiläisyhteiskunnista on hylättävä, tarkastus on laajennettava koskemaan kaikkia tuenhakijan mehiläisyhteiskuntia.

15 §

Maidon suoramyynnin valvonta

Maidon tuotantotuen valvonnassa maidon suoramyynnin osalta on tarkastettava tukiehtojen täytyminen, maidon suoramyynnin ja maatilalan tuotantokyvyn välinen yhteensopivuus sekä suoramyyntiä koskeva kirjanpito.

5 luku

Vähennykset ja seuraamukset

16 §

Valvontaseuraamukset kasvintuotannontuissa

Pinta-alaa ja todettua kasvia koskevista valvontaseuraamuksista kasvintuotannon tuissa säädetään tukilain 18 §:ssä. Jos valvonnassa hyväksytty pinta-ala on suurempi kuin hakemuksessa on ilmoitettu, tukea maksetaan enintään hakemuksessa ilmoitetun pinta-alan mukaan. Jos valvonnassa hyväksytyyn tukeen oikeuttavan kokonaispinta-alan ja hakemuksessa ilmoitetun kokonaispinta-alan välinen erotus on enintään 0,1 hehtaaria ja jos hakija ei ole toiminut tukilain 16 §:ssä tarkoitetulla tavalla, tukea maksetaan hakemuksessa ilmoitetun pinta-alan mukaan. Edellä mainittua enintään 0,1 hehtaarin rajaa ei sovelleta pinta-alamonitoroinnissa virheelliseksi todetuilla lohkoilla.

Jos ilmoitetun ja valvonnassa hyväksytyyn pinta-alan erotus suhteessa valvonnassa hyväksytyyn pinta-alaan on:

1) enintään kolme prosenttia mutta enintään kaksi hehtaaria, tuki maksetaan valvonnassa hyväksytyyn pinta-alan perusteella;

2) yli kolme prosenttia tai yli kaksi hehtaaria mutta enintään 50 prosenttia, valvonnassa hyväksytystä pinta-alasta vähennetään 1,5 kertaa todetun ylityksen verran;

3) yli 50 prosenttia, tukea ei makseta.

Pinta-alamonitoroinnissa virheelliseksi todetut pinta-alat lasketaan mukaan 2 momentin mukaiseen pinta-alan erotukseen.

Jos valvonnassa lohkolla todetaan samaan tukeen oikeuttavia, mutta matalamman tukitason kasveja kuin mitä hakemuksessa on ilmoitettu, lohkon tukea alennetaan 20 prosentilla.

17 §

Pohjoisen tuen ympäristöehtoihin liittyvät seuraamukset

Jos maatilalla ei ole noudatettu tukilain nojalla annetuissa säännöksissä määriteltyjä ympäristöehtoja, maatilalle maksettavia pohjoisia tukia alennetaan enintään viisi prosenttia. Jos ympäristöehtojen laiminlyönti on vähäinen, tuenhakijalle voidaan antaa huomautus. Jos valvonnassa todetaan, että tuenhakija on tahallisesti jättänyt noudattamatta ympäristöehtoja, tukea alennetaan kuitenkin vähintään 15 prosenttia mutta enintään 100 prosenttia. Seuraamukset lasketaan pohjoisen hehtaarituen, yleisen hehtaarituen ja nuorten viljelijöiden tuen kokonaismäärästä.

18 §

Valvontaseuraamukset eräissä kotieläintalouden tuotantosidonnaisissa tuissa

Jos eläinyksikötuen tai teurastettuja eläimiä koskevan tuen valvonnassa todettu eläinmäärä on suurempi kuin eläinmäärä, jolle tukea on haettu, tuki maksetaan enintään haetulle eläinmäärälle.

Jos jonkin eläinryhmän haetun ja valvonnassa todetun eläinmäärän taikka keskimääräisen eläinmäärän erotus suhteessa valvonnassa todettuun eläinmäärään on:

1) enintään viisi prosenttia tai enintään kaksi eläintä, tuen määräytymisperusteena käytetään todettua eläinmäärää;

2) yli viisi prosenttia mutta enintään 20 prosenttia taikka yli kaksi mutta enintään neljä eläintä, tuen määräytymisperusteena käytetään eläinmäärää, joka saadaan vähentämällä todetusta eläinmäärästä haetun ja todetun eläinmäärän erotus;

3) yli 20 prosenttia mutta enintään 40 prosenttia, tuen määräytymisperusteena käytetään eläinmäärää, joka saadaan vähentämällä todetusta eläinmäärästä haetun ja todetun eläinmäärän erotus kaksinkertaisena; tai

4) yli 40 prosenttia, tuen määräytymisperusteena oleva eläinmäärä on 0.

Eläinryhmällä tarkoitetaan tukilain nojalla annetuissa säännöksissä määriteltyä tuen perusteena olevaa ryhmää eläimiä. Eläinryhmän haetusta eläinmäärästä ei saa poistaa eläimiä, jotka on hylätty valvonnassa.

Eläinryhmissä, joissa tuki määräytyy eläinyksiköiden perusteella, eläinmääränä käytetään 2 momentissa eläinyksiköistä eräissä maaseudun kehittämisen korvauksissa ja kansallisissa maa- ja puutarhatalouden tuissa annetun valtioneuvoston asetuksen (1378/2022) mukaisia eläinyksiköiden mukaan laskettuja määriä kuitenkin siten, että 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen eläinten lukumäärät lasketaan yksittäisinä eläiminä.

19 §

Seuraamukset tuotannosta irrotetussa sika- ja siipikarjatalouden tuessa

Maatilalle, jolle on vahvistettu tukilain 10 c §:n 1—3 momentissa ja 10 d §:n 1—momentissa säädetty viitemäärä, ei makseta tuotannosta irrotettua sika- ja siipikarjatalouden tukea, jos tukilain 10 e §:ssä tai sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotetusta tuesta annetun valtioneuvoston asetuksen 10 §:ssä säädetty edellytykset eivät täyty. Valvonnassa todettu sikojen tai siipikarjan eläinmäärä huomioidaan eläintiheyslaskennassa käytettävässä eläinmäärässä.

20 §

Tuotantotapaan liittyvät seuraamukset

Tuotantotapaan liittyvistä seuraamuksista säädetään tukilain 19 ja 20 §:ssä.

21 §

Vähennykset mehiläistalouden kansallisessa pesäkohtaisessa tuessa

Jos valvonnassa hyväksytään haettua pienempi määrä mehiläisyhteiskuntia, tuki maksetaan valvonnassa hyväksytyjen mehiläisyhteiskuntien määrän mukaan. Jos valvonnassa hyväksytty mehiläisyhteiskuntien määrä on pienempi kuin tuen myöntämisen edellytyksenä oleva mehiläisyhteiskuntien vähimmäismäärä, tukea ei makseta.

22 §

Maidon tuotantotukeen liittyvät vähennykset

Jos ristiintarkastuksessa tai paikan päällä tehtävässä valvonnassa todettu maitomäärä on pienempi kuin tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 49 §:ssä tarkoitetun maitorekisterin maitomäärä tai tuenhakijan ilmoittama suoramyyntimaidon määrä, tuki maksetaan todetun maitomäärän mukaisesti. Jos suoramyyntimaidon määrästä ei esitetä valvonnassa kirjanpitoa tai tositteita, maidon tuotantotukea ei makseta maidon suoramyyntiin osalta.

23 §

Seuraamusten laskenta

Pinta-alavirheistä johtuvat seuraamukset vähennetään kasvintuotannon tuesta ennen muita seuraamuksia.

Eläinmäärän erotuksesta johtuvat seuraamukset kotieläintuissa lasketaan ennen muita seuraamuksia. Jos 18 §:ssä tarkoitettu eläinmäärinä laskettu erotus johtaa eri lopputulokseen kuin prosentteina laskettu erotus, valvonnassa käytetään tuen hakijan kannalta edullisempaa tulosta.

6 luku

Erinäiset säännökset

24 §

Ilmoitusvelvollisuus

Jos valvonnassa havaitaan, että eläimiä hoidetaan tai kohdellaan eläinsuojelulain (247/1996) tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti, havainnoista on välittömästi ilmoitettava toimivaltaiselle virkaeläinlääkärille, terveystarkastajalle tai poliisille.

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle on tiedotettava 1 momentissa tarkoitetusta ilmoituksesta.

25 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 14 päivänä helmikuuta 2023.

Helsingissä 9.2.2023

Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen

Neuvotteleva virkamies Suvi Ruuska